

U Šalamounky 41/769
158 00 Praha 5
T: 251 101 686
F: 251 101 673
ID DS: dkkdkdj
praha.strednicechy@nature.cz
www.praha.nature.cz

Sweco Hydroprojekt

ústředí Praha

p. Ing. Milan Moravec,

ředitel divize hydrotechniky, ekologie
a odpadového hospodářství

Táborská 31

Praha 4

140 16

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ 10053/PHA/2013
VAŠE ZNAČKA

VYŘIZUJE Ing. Just

V PRAZE DNE 7.8.2013

Věc: Stanovisko k připravovanému záměru ID6-Studie:Revitalizace Zlonického potoka

Vážený pane řediteli,

požádal jste nás o stanovisko k výše uváděnému záměru, který je řešen v rámci projektu Povodí Vltavy, s.p., s podporou Operačního programu Životní prostředí. K tomu jste nám postoupil textovou část Studie proveditelnosti, Vodohospodářský rozvoj a výstavba Praha, Ing. Menhard, Ing. Pěkný, květen 2013. Tento materiál pokládáme za aktuální rozpracovanost, jejíž řešení bude dále pokračovat.

Materiál viditelně vychází z podrobného průzkumu terénu a dokumentace stavu vodního toku, což vnímáme jako **dobrý základ celkového řešení**. Je výrazně pozitivní, že mezi navrhovanými přístupy a opatřeními je doporučována ekologicky orientovaná správa vodního toku, jako metoda postupného zlepšování morfologicko-ekologického stavu.

Dosavadní přístup k návrhům realizačních opatření se ovšem jeví jako příliš intuitivní, **nejsou dostatečně ozřejmeny důvody a cíle navrhovaných opatření**. Návrhy by měly zřetelněji reagovat na objektivně existující potřeby řešení závad a na existující možnosti zlepšení. Následně by měly být podrobněji analyzovány jejich možné přínosy. Je tedy vhodné zřetelněji identifikovat závady, analyzovat podmínky a formulovat cíle pro návrhy opatření, kterými mají být závady řešeny. Část návrhová by pak měla mimo jiné hodnotit dosažitelnost těchto cílů.

Posílení analýzy stavu úseků vodních toků a identifikace vodohospodářsko-ekologických problémů v popisné části

V úvodu popisně-analytické části doporučujeme v obecnější poloze **identifikovat možné závady, související zejména s nevhodnými technickými úpravami koryta, příčnými objekty, mosty a propustky** atp.:

- z hlediska morfologicko – ekologického stavu vodního toku a nivy (zejm. ztráta přirozeného prostorového rozsahu, ztráta tvarové a hydraulické členitosti, omezení migrační propustnosti)
- z hlediska průtokových poměrů (omezení průtočnosti nežádoucí vzhledem k možným nepříznivým vlivům na zástavbu, naopak nadměrná průtočnost

omezující využití nezastavěných úseků niv k tlumivým rozlivům, nevyužití potenciálu přirozených forem akumulace a retence vody v území)

- z hlediska celkového ekologického stavu území (ztráta stanovišť a biotopů v nivách – zejména omezený rozsah mokřadů a lužních porostů)

Místně k tomu mohou přistupovat závady z hlediska pobytových hodnot a rekreační využitelnosti, například omezená prostupnost dílčího území.

V návaznosti na toto obecné vymezení závad pak je vhodné **identifikovat konkrétní vodohospodářsko-ekologické problémy v jednotlivých dílčích úsecích vodního toku**. To bude logickým základem pro následující návrhy opatření, odstranění problémů je cílem navrhovaných opatření. (V závěrečné části by pak mělo být hodnoceno, nakolik lze vzhledem k existujícím omezujícím podmínkám těchto cílů reálně dosahovat.)

Jelikož hlavní závady z hlediska řešené studie představují podélné technické úpravy koryta, případně příčné vodohospodářské stavby, doporučujeme v popisné – analytické části **zmapovat úseky vodního toku z hlediska vodoprávního a majetkového stavu vodních děl**. Takto by měly být vylišeny nejspíše úseky vodního toku:

- v nichž fyzicky existuje podélná úprava nebo příčná stavba a tato úprava či stavba existuje též vodoprávně (je pokryta dohledatelným a platným kolaudačním rozhodnutím) a majetkově (je evidována jako majetek správcem vodního toku, obcí nebo jiným subjektem);
- v nichž fyzicky existuje podélná úprava nebo příčná stavba, ale vodoprávní a majetková existence těchto prvků již není doložitelná;
- bez zřejmých úprav a objektů.

Fyzicky existující technické úpravy koryta a příčné objekty by pak měly být **zhodnoceny z hlediska věcného stavu** (převážně zachovalé, v různě pokročilém stavu rozpadu) a **z hlediska další potřeby** (prvky nadále potřebné pro ochranu zastavěných území, komunikací atd., nenahraditelné pro funkčnost odůvodněně potřebných odvodňovacích soustav,.....prvky nadále nepotřebné,....).

Zejména podélné stavby a příčné objekty, které budou vnímány jako závadové, by dále měly být **posuzovány z hlediska již dosaženého stupně a potenciálu samovolného rozpadu (samovolné renaturace), resp. potřeby řešení důraznějším vodohospodářským opatřením (revitalizace)**.

Překrytí těchto hodnotících přístupů by pak mělo dát vodítka pro návrhy opatření. Umožní například vymezení dílčích úseků vodního toku, které jsou sice morfologicky degradovány, ale technická úprava nebo příčný objekt v nich vodoprávně a majetkově neexistuje – degradace tedy nemusí být řešena cestou vodoprávního rušení existujícího vodního díla. Nebo úseků, v nichž sice vodní dílo vodoprávně existuje, ale je v natolik špatném stavu, že může být (opět nikoliv cestou vodoprávního řízení) prohlášeno za zaniklé. *(Pokud není nutné řešení cestou vodoprávního řízení, mj. do záležitosti nevstupují majitelé sousedních pozemků.....)*

Zhodnocení cílů zlepšování stavu vodního toku

Kromě aspektů, zmiňovaných výše, doporučujeme v této části doplnit tyto dílčí rozvahy:

- o využitelnosti nezastavěných úseků niv pro tlumení zvětšených průtoků (v návaznosti na rozvalu o povodňovém ohrožení sídel, která by měla být v pasáži, týkající se vodohospodářských problémů)

- o dosažitelném stavu migrační prostupnosti vodního toku pro vodní živočichy (délka toku dostupná pro živočichy, postupující z Vltavy, délky dílčích úseků, postrádajících návaznost na úseky další;....)
- o lokálních možnostech (morfologických, pozemkových,...) obnovy přírodě blízkých stanovišť, vázaných na prostředí potoka a jeho nivy (například deprese v blízkosti vodního toku, vhodná pro vznik lokálního mokřadu, dosud degradovaná plocha vhodná k založení porostu lužního charakteru,...).

Prohloubení návrhové části

Lze předpokládat, že rozpracování popisně-analytické části se zřetelnou identifikací problémů a formulací cílů povede k syntetičtějšímu a podrobnějšímu pojednání návrhové části.

Intuitivně navrhovaná volba mezi různě „revitalizačně silnými“ opatřeními, zřetelně podřizovaná stanoviskům vlastníků pozemků (zřejmě po prvním kole dotazování, bez dalšího vysvětlování a projednávání záměrů a bez korekcí návrhů..?), poněkud opomíjí hledisko objektivních cílů ...jejichž zakotvení by mělo být hledáno mj. v rámcové směrnici o vodní politice EU. V dosavadní rozpracovanosti uplatňované navrhování variant řešení pro dílčí úseky, většinou vymezené okrajovými body zastavěných území obcí (byť tento přístup je rámcově příznivý v tom ohledu, že zakládá příhodné rozlišování mezi zastavěnými územími a volnou krajinou), se zdá v těchto ohledech příliš hrubé.

Je škoda, pokud v celém dosti dlouhém úseku potoka mezi dvěma obcemi mají být pro dílčí nesouhlasy vlastníků odsunuta stranou hodnotnější řešení – která by mohla být přínosně uplatněna alespoň v dílčích úsecích, jejichž délky se mohou pohybovat v řádu stovek metrů. Jistě nelze neúnosně zvětšovat podrobnost řešení studie, ale pokud již je identifikována proveditelnost ve vztahu k jednotlivým pozemkům, formát navrhovaných opatření by se neměl této podrobnosti výrazněji vzdalovat.

Cesta ke zlepšujícím opatřením je dlouhodobý proces

Při zpracování studie i při jejím následném využití je třeba zodpovědně přistupovat k omezujícím a podporujícím faktorům. Jde o podporu či nepodporu vlastníků pozemků a o vztah příslušných obcí k pojednávaným záměrům. Jako výstup zpracování studie proveditelnosti nelze přijmout konstatování, že nepodpora některého z dotčených subjektů, vyjádřená po jeho prvním oslovení, je důvodem pro to, aby ten který návrh opatření byl nadále pokládán za neproveditelný. Takový přístup by nepředstavoval účelné nakládání s prostředky, které byly a jsou vkládány do zpracování jak studie proveditelnosti, tak dokumentů prvního období plánů oblastí povodí. Je třeba vycházet z toho, že pojednávané návrhy opatření byly zařazeny do posuzování studií proveditelnosti a předtím do plánů oblastí povodí nikoliv nahodile, nýbrž na základě odborného posuzování existujících vodohospodářských, ekologických aj. problémů a potřebnosti řešení těchto problémů. **Primární úlohou studie proveditelnosti tedy není prokázat nepodporu určitých návrhů, nýbrž hledat pro tyto návrhy podporu.** Zpracování studie proveditelnosti by tedy mělo být součástí procesu optimalizace návrhů a komunikace s dotčenými subjekty. V rámci tohoto procesu je nutné mimo jiné dotčeným subjektům vysvětlovat jak vlastní náplň, tak cíle opatření.

Lze předpokládat, že zřetelnější identifikace existujících problémů a ozřejmení cílů navrhovaných opatření je cestou k získání výraznější podpory subjektů, působících

v daném území. V řadě ohledů umožní těmto subjektům vnímat navrhovaná opatření jako přínos pro ně samotné. Zřetelně lze doporučit v rámci tohoto procesu **více spolupracovat s obcemi**, v jejichž působnosti se mají opatření odehrávat. Obce by tu měly být zapojeny nejen z titulu vlastnictví některých dotčených pozemků, ale také jako subjekty hájící zájmy svých občanů. Pokud to zastoupením obcí není zřejmé z podstaty věci, mělo by jim být vysvětlováno, že příslušná opatření jsou velkou měrou navrhována k podpoře či ochraně jejich zájmů. Takto by měla být získávána součinnost obcí mimo jiné i pro získávání podpory vlastníků pozemků. Tato vazba může být v konkrétních situacích velmi přínosná.... například pokud obec disponuje pozemky, které je ochotna směřovat s vlastníky pro získání pozemků potřebných pro uskutečňování veřejně prospěšných opatření.

Drobné dílčí poznámky k textu

Strana 14 – není dostatečné konstatování, že v prostoru se nenalézá registrovaný významný krajinný prvek. Registrovaný krajinný prvek je v podstatě doplňkovou kategorií k významnému krajinnému prvku „ze zákona“ (zákon č. 114/98 Sb., o ochraně přírody a krajiny), nepředstavuje vyšší úroveň ochrany. Mělo by tedy být na tomto místě správně uváděno, že „koryta vodních toků a nivy jsou významnými krajinnými prvky“.

Strana 23 – zmínka o „korytě zarostlém náletovými dřevinami“ není odborná, vyvolává nesprávný dojem, že porost, vzniklý semenným náletem, je čímsi méně hodnotným. (Naopak náletem vzniklé porosty bývají nejlépe přizpůsobené místním podmínkám, vitální,.....) Vhodněji se může hovořit třeba o druhotném porostu chudší druhové skladby, menší věkové a tvarové členitosti,.....

Jsme připraveni k další konzultační spolupráci na přípravě studie.

S pozdravem

Ing. Pavel Mudra
VEDOUcí STŘEDISKA

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Krajské středisko Praha a Střední Čechy
U Šašvarčovic 41/769
158 00 Praha 5

①